

УДК 792.2.03

DOI 10.32461/2226-3209.2.2024.308442

Цитування:

Борис І. О. Театр нереалістичного спрямування: теорія та практика експериментальної майстерні театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС). *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 2. С. 392–398.

Борис Ігор Олександрович,
декан факультету сценічного мистецтва
Харківської державної академії культури,
заслужений діяч мистецтв України
<https://orcid.org/0000-0002-4301-5996>
teatralhdak@ukr.net

Borys I. (2024). Theatre of unrealistic direction: theory and practice of experimental workshop of theatrical research (EKMATEDOS). *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 392–398 [in Ukrainian].

ТЕАТР НЕРЕАЛІСТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНІ ТЕАТРАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ЕКМАТЕДОС)

Мета статті полягає у розкритті загальних концепцій та проблематики роботи в напрямі нереалістичного театру на прикладі практичної діяльності Експериментальної майстерні театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС), що було запатентовано при факультеті сценічного мистецтва ХДАК. **Методологія дослідження** включає порівняльний та критичний аналіз, а також междисциплінарний та комплексний методи, якими досліджено структуру театру нереалістичного спрямування, його філософсько-естетичне підґрунтя та засади. **Наукова новизна** полягає в комплексному підході до аналізу театру нереалістичного спрямування не лише на основі теоретичних концепцій, а саме спираючись на власний практичний досвід, висвітлюючи нові перспективи для розвитку цього напрямі та розуміння його історичного контексту. В статті досліджено практичний досвід в рамках діяльності експериментальної майстерні та значення і вплив театру нереалістичного спрямування на сучасне театральне мистецтво України. Проявлені практичні виклики, пов'язані з режисурою, акторською майстерністю та сценографією. **Висновки** статті розглядають значення та можливості театру нереалістичного спрямування. Зафіксовані і проаналізовані принципи практичної роботи в цьому напрямі театрального мистецтва допомагають розкрити його потенціал як засобу вираження та рефлексії на складні та актуальні теми. Такий аналіз підкреслює значення дослідження театру нереалістичного спрямування як для академічного середовища, так і для практикуючих театральних професіоналів. Оволодіння навичками роботи в нереалістичному театрі є викликом для акторів через кілька ключових аспектів, таких як інтенсивність емоцій, технічні аспекти та філософські аспекти драматургії. Драматургія нереалістичного спрямування ставить питання про сенс і абсурдність життя, дозволяючи акторам експериментувати з формою вистави і створювати альтернативні реальності.

Ключові слова: театральне мистецтво, майстерність актора, театральні дослідження, професійні навички, театр нереалістичного спрямування сценічна практика, абсурд, нереалістична драматургія.

Borys Ihor, Honoured Artist of Ukraine, Dean at the Faculty of Theatre Arts, Kharkiv State Academy of Culture

Theatre of unrealistic direction: theory and practice of experimental workshop of theatrical research (EKMATEDOS)

The purpose of the article is to reveal the general concepts and problems of work in the direction of non-realistic theatre on the example of the practical activities of the Experimental Workshop of Theatrical Research (EKMATEDOS), which was patented by the Faculty of Performing Arts of the Academy of Performing Arts. **The research methodology** includes comparative and critical analysis, as well as interdisciplinary and complex methods used to investigate the structure of the non-realistic theatre, its philosophical and aesthetic background and principles. **The scientific novelty** consists in a complex approach to the analysis of the theatre of the non-realist direction not only based on theoretical concepts, but rather based on one's own practical experience, highlighting new perspectives for the development of this direction and understanding its historical context. The article examined practical experience within the framework of the experimental workshop and the significance and influence of non-realistic theatre on modern Ukrainian theatre art. Practical challenges related to directing, acting, and scenography are revealed. **The conclusions** of the article consider the meaning and possibilities of the theatre of non-realistic direction. The recorded and analysed principles of practical work in this direction of theatrical art help to reveal its potential as a means of expression and reflection on complex and topical topics. Such an analysis emphasises the importance of non-realist theatre research both for the academic environment and for practicing theatre professionals. Mastering the skills of non-realistic theatre is a challenge for actors

because of several key aspects such as emotional intensity, technical aspects and philosophical aspects of drama. Dramaturgy of a non-realistic direction raises questions about the meaning and absurdity of life, allowing actors to experiment with the form of the performance and create alternative realities.

Keywords: theatrical art, acting skills, theatrical research, professional skills, unrealistic theatre, stage practice, absurd, unrealistic dramaturgy.

Актуальність теми дослідження зумовлена кількома факторами, що обґрунтовують її важливість для сучасного театального мистецтва. Враховуючи зростаючий інтерес до експериментів у театральному мистецтві та потребу у вивченні нових підходів до акторської майстерності, стаття пропонує важливий внесок у розвиток сучасного театру. Зростаючий інтерес до інновацій та експериментів у театральному мистецтві свідчить про необхідність вивчення нових підходів до акторської майстерності та сценічної творчості.

Розгляд практичного досвіду театральної школи ЕКМАТЕДОС допомагає розкрити потенціал діяльності в рамках нереалістичного театру для театального мистецтва України та допомагає вивчити вплив мовою театру на глибинні аспекти людського існування. Дослідження діяльності цієї експериментальної майстерні театральних досліджень допомагає зрозуміти, яким чином експериментальні підходи можуть впливати на театральну практику, формуючи нові методи та техніки акторської гри. Нереалістичний театр, зокрема діяльність ЕКМАТЕДОС, досліджує глибинні аспекти людського існування, використовуючи символічну мову та метафори. Це дозволяє глядачам переживати емоційні та філософські аспекти життя на новому рівні, відкриваючи можливості для глибшого самопізнання та рефлексії. Аналіз досвіду ЕКМАТЕДОС дозволяє виявити інноваційні підходи до акторської майстерності, що можуть бути застосовані в інших театральних колективах та навчальних закладах. Це сприяє підвищенню професійного рівня акторів та режисерів, а також розвитку нових форм театральної виразності.

Аналіз досліджень і публікацій. Означена тема нереалістичного театру не є серед центральних інтересів теоретиків та практиків театального мистецтва в Україні. Саме аналіз досліджень та публікацій за цією темою став мотиваційним поштовхом до теоретичної фіксації практичного досвіду Експериментальної майстерні театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС) в Харківській державній академії культури. Звичайно, що певні аспекти нереалістичного театру описані в роботах теоретиків. Зокрема це подано в роботі Є. Васильєва «Театр абсурду» та «театр

парадоксу»: проблеми термінології» [2] (в який висвітлено співвіднесеність термінів «театр абсурду» і «театр парадоксу», розкрито деякі проблеми термінології, пов'язані з категорією нереалістичного театру), Віктор Мартинюк у своїй статті «Принцип абсурдного в дискурсі абсурдного» [7] підкреслює, що концепція театру абсурду слугує певним зв'язуючим елементом для різних жанрів літератури і проявляється через філософію абсурду, що ґрунтується на світогляді екзистенціалістів, де людину ставлять в опозицію світові. З ним в цьому полемізує В. Ведведєв у своїй статті «Екзистенціальна сутність абсурдного» [3], акцентуючи на екзистенційній природі явища нереалістичного театру. О. Коляса у своїй роботі «Онтологія знань про абсурд у гуманітарній науці» [4] теж намагається розглядати абсурд і театр нереалістичного спрямування в контексті сучасної науки і театального процесу.

Щоб заповнити прогалини та розширити знання про нереалістичний театр в українському контексті факультет сценічного мистецтва ХДАК та кафедра майстерності актора намагаються вибудувати систему заходів, спрямованих на популяризацію нереалістичного театру серед теоретиків, практиків, студентів та звичайних глядачів: проводяться семінари, тематичні обговорення в рамках конференцій, воркшопи та інші події. Автор вважає, що важливо також фіксувати практичні результати театральних досліджень у теоретичній викладці, щоб сприяти поширенню знань про розвиток театральних напрямів в Україні. Також варто активно співпрацювати з театральними установами, іншими освітніми закладами, медіа та усіма можливими зацікавленими сторонами, щоб залучити більше уваги до нереалістичного театру та його значення в сучасному театральному світі.

Мета дослідження – проаналізувати основні концепції, ідеї та техніки, що використовуються в нереалістичному театрі, спираючись на досвід роботи Експериментальної майстерні театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС) та зафіксувати його внесок у розвиток нереалістичного театру в Україні.

Виклад основного матеріалу. Театр нереалістичного спрямування – це напрям, що привертає увагу дослідників і практиків

театрального мистецтва з середини ХХ століття. Виникнення цього напряму пов'язано з розвитком екзистенціалізму, абсурдизму та інших філософських течій, які відобразилися у творчості визначних драматургів того часу (таких як Жан Поль Сартр, Альбер Камю, Самюель Беккет, Ежен Йонеско та інших) своєю виразністю і оригінальністю. Вивчення цього напряму охоплює як теоретичні аспекти, пов'язані з філософськими, естетичними та літературними концепціями, так і практичні виклики, пов'язані з режисурою, акторською майстерністю та сценографією.

У теоретичному плані дослідження театру нереалістичного спрямування зазвичай орієнтовані на вивчення філософських основ цього жанру. Аналізуються концепції екзистенціалізму, абсурдизму та інші, які відображаються у творчості визначних драматургів. Крім того, дослідники звертають увагу на літературні джерела, що надихали провідних авторів, що заклали основу нереалістичного театру.

Термін «театр абсурду» був введений англійським літературознавцем Мартіном Ессліном у своїй монографії «Театр абсурду» [1], яка побачила світ у 1961 році. Він відзначав схожість у творчості драматургів різних країн і епох, зауважуючи, що термін не вказує на жоден конкретний театральний напрям чи школу мистецтва. Він також підкреслював, що сам термін стимулює розвиток нових, ще не вивчених форм творчості, не даючи повного опису та не є єдиним в своєму роді. З моменту введення цього терміну він зазнавав критики, і навіть було запропоновано замінити його на «Анти-театр» або «Новий театр». Також у своїй передмові до перевидання монографії Мартін Есслін іронічно зауважує, що термін «театр абсурду» став настільки поширеним, що його вживають навіть ті, хто ні разу не зазирнув до його досліджень і, можливо, навіть не знають про існування цих матеріалів. Однак, інша сторона цієї популярності полягає в тому, що саме це виразно відображає епоху другої половини ХХ століття, яка була наповнена трагізмом не лише на суспільному рівні, але й у особистому житті людини.

У своїй статті ««Театр абсурду та «театр парадоксу»: проблеми термінології» кандидат філологічних наук, доцент Євген Васильєв згадує, що англійський драматург Девід Кемптон «одним з перших висловив думку, що театр абсурду стає є зброєю, яка полягає в ярлику, але театр абсурду може виявитися тим самим ярликом, який на нього наклеїли

теоретики. І цей приклад дуже точно характеризує поверховість деяких науковців, що згадують про нереалістичний театр лише для ствердження самодостатності і спроможності традиційних театральних форм та жанрів. Незважаючи на гостру критику, нереалістичний театр отримав популярність після Другої Світової війни» [2, 187–188].

Драматургія нереалістичного спрямування збагатила театральний світ численними талановитими та впливовими авторами, які своєю творчістю змінили уявлення про сучасний театр. Автори Самюель Беккет, Ежен Йонеско, Альбер Камю і, безумовно, Жан Поль Сартр стали символами новаторства в драматургії, вносячи нові форми та глибину в театральне мистецтво. В їхніх творах з'явилися ряд характерних рис, таких як: відмова від стандартних сюжетних схем, відкриті фінали, структура творів у формі кола, абсурдні діалоги, що базуються на неможливості взаємодії персонажів, а також виразне відображення алогізму та ірраціоналізму у поведінці героїв. За схожим за змістом визначенням науковців В. Ведмедева та В. Мартинюка в п'єсах цих авторів немає позитивних персонажів, всі герої позбавлені гідності, а вчинки відображають деградацію як внутрішню, так і зовнішню. О. Коляса в своєму тексті «Онтологія знань про абсурд у гуманітарній науці» підкреслює, що «ці герої протистоять не конкретному суспільству, яке пригнічує їх (або його окремим представникам), але самому суспільству в цілому. При цьому драматурги не виражають ні співчуття, ні обурення вчинками героїв, а місце та час дії в таких творах часто залишаються невизначеними та абстрактними» [4, 64].

Володимир Ведмедев в своїй статті «Екзистенціальна сутність абсурдного» наголошує, що «поняття відтворення екзистенційності, сюрреалістичності, парадоксальності та абсурдності не було серед основних у театральному мистецтві, але практичне зацікавлення постановників не лишило цей напрямок професійної уваги» [3, 186]. Він в цій статті також наголошує, що це важливо особливо у практичному вимірі, де дослідження нереалістичного театру спрямовані на аналіз методів режисури, акторської майстерності та сценографії. «Режисери вивчають специфіку нереалістичного театру і використовують символіку, мізансцени та специфічні методи режисури для створення атмосфери нереалістичності. Актори опановують нові підходи до гри, що вимагають від них

виразності та унікальних манер, а сценографи експериментують з дизайном сцени та візуальними ефектами. У цілому, дослідження театру нереалістичного спрямування охоплює широкий спектр аспектів, які варто розглядати як у теоретичному, так і в практичному плані, щоб краще зрозуміти його особливості та вплив на сучасне театральне мистецтво» [3, 187–188].

Оволодіння навичками роботи в нереалістичному театрі може стати викликом для акторів через кілька ключових аспектів. Так, вистави нереалістичного театру часто вимагають від акторів особливої виразності та інтенсивності емоцій, що може бути значно фізично та емоційно виснажливим, аніж зазвичай. Для успішної реалізації поставлених режисером завдань, акторам потрібно вивчати нові підходи до фізичної експресії та використовувати власне тіло як засіб виразності. Деякі форми нереалістичного театру можуть включати особливі технічні аспекти (такі як використання візуальних ефектів та великих декорацій), що вимагають додаткових навичок та координації. Також часто від акторів вимагається відмова від традиційних сценічних моделей існування у просторі та необхідність швидкого прийняття нестандартних підходів до гри.

Режисерка і перформерка Юлія Шевченко у своєму дослідженні «Екзистенціалізм – основа нереалістичної драматургії» зазначає, що «у виставах нереалістичного спрямування акторам доводиться вирішувати, як передати сенс та повному комунікувати з глядачами, не використовуючи традиційний реалістичний діалог. Багато п'єс театру абсурду мають нестандартну структуру та нечіткий сюжет, що ускладнює аналіз (оскільки традиційні елементи можуть бути відсутніми або переосмислені)» [8, 55–56]. Театр абсурду часто характеризується специфічною мовою, що може містити нелогічні або розірвані фрази, гру слів та абсурдні діалоги. Аналіз такої мови може вимагати глибокого розуміння контексту та трактування символів. Драматургія нереалістичного спрямування ставить питання про сенс і абсурдність людського існування. Розуміння цих філософських аспектів може вимагати глибокого знайомства з відповідними філософськими концепціями.

У виставах нереалістичного театру актори можуть створити альтернативні реальності, де правила логіки і фізики можуть бути порушені, що дозволяє їм експериментувати з формою та структурою вистави. Актор, експериментуючи з неочікуваними, абстрактними або сюрреалістичними сценаріями взаємодії, може

досліджувати складні аспекти людської психіки. Такий підхід створює можливість вираження глибоких сенсів та створення образів, що запам'ятовуються. Робота з символами і метафорами допомагає актору створити нестандартний, але потужний спосіб передачі внутрішнього світу персонажів і дозволяє тим самим вже глядачам зрозуміти виставу на рівні символіки та підтексту.

Протягом багатьох десятиліть українське театральне мистецтво не надавало переваги поняттям, пов'язаним із відтворенням екзистенційних, сюрреалістичних, парадоксальних і абсурдних аспектів життя. Проте з розвитком театральної культури зросла потреба у ретельному вивченні нереалістичного спрямування, яке охоплює як практичну постановочну діяльність, так і теоретичний аналіз драматургії.

Ця потреба почала відчутно змінювати курс театральної теорії та практики, збуджуючи інтерес до створення спеціалізованих майстерень із вивчення нереалістичного театру. Таким чином, Експериментальна майстерня театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС) стала відповіддю на цю зростаючу потребу. В своїх дослідженнях «Поняття «театр абсурду»: особливості, парадокси, філософія» [6] та «Поняття «екзистенціалізм». сучасна школа виховання актора у драматургії театру абсурду» [5] Олександра Любченко доводить, що ЕКМАТЕДОС став майданчиком, де практичні та теоретичні аспекти нереалістичного театру можуть бути вивчені, аналізовані та експериментально випробувані. Вона наголошує, що «театр-студія ЕКМАТЕДОС являє собою пошукову лабораторію з науково-практичного вивчення та вдосконалення технологій роботи актора над створенням сценічного образу і є однією з провідних театральних лабораторій України, що працює в цьому напрямку» [6, 192]. Зараз це практично доводиться в рамках навчального процесу студентів кафедри майстерності актора факультету сценічного мистецтва Харківської державної академії культури. Експериментальна майстерня театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС) є юридично запатентованою театальною школою з 30 червня 2023 року. Але її діяльність не обмежується лише роботою зі студентством, а також має напрямок роботи з професійними акторами і режисерами державних і недержавних театральних колективів (і ця діяльність розпочалась ще з 2004 року).

Майбутніх акторів драматичного театру та кіно в рамках діяльності Експериментальної

майстерні театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС) спрямовують на опанування методології відходу від реалістичної форми роботи актора в зовсім іншу форму існування. Відбувається це зокрема шляхом емоційно-енергетичних імпровізацій у паралельному світу існування актора у середовищі вистави. В театрі-студії ЕКМАТЕДОС майбутніми фахівцями вирішуються такі питання, до прикладу, як розуміти сенс буття, як виявити в художньо-образному рішенні філософське значення нагальної проблеми, чим саме вплинути на психоемоційний стан глядача. Олександра Любченко в роботі «Поняття «екзистенціалізм». сучасна школа виховання актора у драматургії театру абсурду» фіксує те, що «експериментальна майстерня театральних досліджень, маючи свій ґрунтовний історичний аспект розвитку, концентрує в собі не просто окремо обране спрямування чи методіку. В ній існує намагання зберегти поліфонію, поєднуючи різноманітність світових і європейських і вітчизняних напрямів, шкіл і пошуків. Студенти-актори після базового опанування реалістично-психологічного методу техніки та технології, розпочинають вивчати систему емоційно-енергетичних імпровізацій (ЕМЕНІМ). Але варто зауважити, що цей достатньо складний цикл теоретичних і практичних занять потребує повної довіри, концентрації та координаційної роботи з усвідомлення» [5, 17]

Пріоритет у розробці чітко структурованого та вираженого науково-практичного методу перш за все спрямований на формування актора як особистості з неординарним мисленням, творчої постаті, що розуміє своє місце в глобальному контексті людської життєдіяльності. Під час теоретичних та практичних занять, а також під час індивідуальних тренувань, студенти-актори поступово вчаться відчувати себе в паралельному світі майбутньої вистави, звільняючись від надлишкових обтяжень та впливів реального життя в свідомості.

На сучасному етапі розвитку театральної діяльності театру-студії ЕКМАТЕДОС відбувається інтенсивний пошук складних елементів і компонентів техніки та технології, специфічної для актора в театрі нереалістичного спрямування та театрі паралельного світу існування. У театрі-студії ЕКМАТЕДОС зосереджуються зусилля на вивченні та впровадженні нових методик роботи з акторами. Цей пошук базується на власному практичному досвіді, а також на аналізі і використанні теоретичних матеріалів,

що висвітлюють концептуальні аспекти цих напрямів театру.

Процес розвитку акторської майстерності в рамках діяльності театру-студії включає в себе вивчення різноманітних театральних систем, таких як система Гордона Крега, методика Єжи Гротовського, теорія режисера та актора Леся Курбаса, концепція театру Бертольда Брехта, а також аналіз традицій театрів різних культурних традицій, зокрема театру «Кабукі», «Но», індійського, арабського та африканського театрів, а також досвіду скандинавських країн у театральному мистецтві. Використовуючи ці знання, студія працює над створенням та вдосконаленням методик акторської майстерності, які відповідають вимогам сучасності.

Одним з ключових досягнень студії є адаптація та застосування твору Жан-Поля Сартра «За закритими дверима» для вивчення акторської техніки та технології в контексті театру нереалістичного спрямування. Ця п'єса стала об'єктом дослідження, оскільки в ній акцентується на психологічних конфліктах та етичних аспектах, що відповідає філософським та естетичним принципам театру, досліджуваного в рамках студії.

Під час створення вистави-інтерпретації цього твору була проведена серйозна творча робота і актори відчували себе в образі живих душ, які перебувають у фіктивному «пеклі». Ця форма існування вимагала від акторів глибокого входження в психологічний портрет персонажів та передавання їх внутрішніх конфліктів і емоцій через непередбачувані сценарії. За допомогою відеоформату, в якому була створена вистава, вдається змодельовати потік підсвідомості персонажів та ефективно відтворити їхню емоційну поведінку та думки. Використання мінімалістичних декорацій та обмеженого простору сцени у постановці допомагає акцентувати увагу глядачів на внутрішніх конфліктах та етичних дилемах персонажів. Такий підхід створює відчуття ув'язнення та внутрішньої стисненості, що співвідноситься з глибокими філософськими проблемами, які порушуються в п'єсі.

Оскільки постановчу роботу було створено за мотивами тексту Жан-Поля Сартра – вистава отримала власну назву – «Інші». Роль Коридорного виконує магістерка факультету сценічного мистецтва ХДАК Юлія Шевченко, трактовку персонажів Інес і Естель глядач побачив у виконанні студенток факультету сценічного мистецтва ХДАК Соні Листопадової та Олександри Любченко.

Ця вистава відзначена міжнародним визнанням та успіхом на різних міжнародних фестивалях, що свідчить про високий рівень професіоналізму та творчого підходу колективу театру-студії ЕКМАТЕДОС. Так, влітку 2023 року робота здобула 1 місце в рамках дистанційного міжнародного фестивалю-конкурсу CHARMING VIENNA у Відні (Австрія) та восени 2023 року отримала гран-прі на міжнародному фестивалі-конкурсі «Зірки Парижу» у Франції.

Актори, загартовані у виставах нереалістичного спрямування, мають можливість розкривати широкий спектр власних творчих можливостей, використовуючи нереалістичний формат для висловлення ідей і емоцій, які можуть бути складні або неможливі в інших жанрах театру.

Наукова новизна полягає в тому, що підхід в даному матеріалі до дослідження театру нереалістичного спрямування базується на комплексному аналізі теоретичних концепцій та практичного досвіду роботи театральних колективів, зокрема, Експериментальної майстерні театральних досліджень (ЕКМАТЕДОС). Цей підхід враховує не лише теоретичні уявлення про нереалістичний театр, а й його практичне втілення на сцені. В результаті проведеного аналізу виявлено нові перспективи та можливості для розвитку цього напрямку в театральному мистецтві. Крім того, дослідження принесло нові інсайти у вивченні історичного контексту нереалістичного театру, що дозволяє краще зрозуміти етапи та періоди його розвитку. Окремі складові цього дослідження відкривають нові горизонти для подальшого розвитку та інновацій в театральній сфері, що відповідає сучасним вимогам глядача та відображає актуальні соціокультурні трансформації. Викладений матеріал сприяє глибшому розумінню сучасних тенденцій у театральному мистецтві, розкриває потенціал нереалістичного театру та надає важливу інформацію для подальших досліджень і практичного застосування в сфері театру.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо про важливість дослідження театру нереалістичного спрямування як з теоретичного, так і з практичного погляду. В викладеному матеріалі аналізуються філософські концепції, які стоять в основі цього жанру, відтворюючи широкий спектр ідей, що вплинули на формування та розвиток театрального мистецтва. Поряд з теоретичними аспектами, розглядаються й практичні виклики, пов'язані з режисурою, акторською

майстерністю та сценографією, що підкреслює важливість не лише розуміння, але й практичної реалізації цих концепцій у театральних виставах.

Аналіз нереалістичного театру виявляє його значення як для академічного, так і для практичного оточення театральних професіоналів. Такий аналіз розширює розуміння театрального мистецтва і допомагає виявити його потенціал як засобу вираження та рефлексії над складними та актуальними темами. Нереалістичний театр, представлений талановитими драматургами, став справжньою революцією у світі театрального мистецтва, що викликало появу нових методів та технік в режисурі, акторській майстерності та сценографії. Це дослідження дозволяє розширити теоретичні знання про театральне мистецтво і застосувати їх у практичній діяльності.

Оволодіння навичками роботи в нереалістичному театрі є викликом для акторів через кілька ключових аспектів, таких як інтенсивність емоцій, технічні аспекти та філософські аспекти драматургії. Робота з символами, метафорами та абсурдністю вимагає глибокого знайомства з філософськими концепціями та вміння передати ці ідеї на сцені.

Українське театральне мистецтво нині виявляє зростаючий інтерес до нереалістичного театру, що свідчить про перспективність досліджень у цій галузі. Розвиток та дослідження нереалістичного театру вимагають співпраці між теоретиками, практикаками та дослідниками, а також вивчення впливу соціокультурних чинників на його розвиток. Використання новітніх технологій та мультимедійних ресурсів у нереалістичних театральних постановках може відкрити нові можливості для творчості і виховання у широкому спектрі аудиторії.

Література

1. Esslin M. *The Theatre of the Absurd*. London, Random House Group, 1987. 480 p.
2. Васильев Є. М. «Театр абсурду» та «театр парадоксу»: проблеми термінології. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2005. Вип. 22. С. 186-189.
3. Ведмедєв В. М. Екзистенціальна сутність абсурдного. *Науковий вісник «Гілея»*. Київ : ВІР УАН. 2012. № 60. С. 311-316.
4. Коляса О. В. Онтологія знань про абсурд у гуманітарній науці. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика : [зб. наук. праць]*. Херсон, 2013. Вип. 19. С. 60–65.

5. Любченко О. О. Поняття «екзистенціалізм». Сучасна школа виховання актора у драматургії театру абсурду. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку*. Харків : ХДАК, 2023. Ч. 2. С. 16–18.

6. Любченко О. О. Поняття «театр абсурду»: особливості, парадокси, філософія. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку*. Харків : ХДАК, 2023. С. 190–198.

7. Мартинюк В. Принцип абсурдного в дискурсі абсурду. *Парадигма*. 2009. Вип. 4. С. 210–224.

8. Шевченко Ю. Екзистенціалізм – основа нереалістичної драматургії. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття*. Харків : ХДАК, 2023. Ч. 2. С. 55–56.

References

1. Esslin, M. (1987). *The Theatre of the Absurd*. London [in English].

2. Vasyliiev, Ye. M. (2005). "Theatre of the Absurd" and "Theatre of the Paradox": Problems of Terminology. *Bulletin of Zhytomyr I. Franko State University*, 22, 186–189 [in Ukrainian].

3. Vedmediev, V. M. (2012). Existential Essence of the Absurd. *Hilea*, 60, 311–316 [in Ukrainian].

4. Koliasa, O. V. (2013). Ontology of Knowledge about Absurdity in Humanitarian Science. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, 19, 60–65 [in Ukrainian].

5. Liubchenko, O. O. (2023). The Concept of "Existentialism". *Modern School of Education of an Actor in the Dramaturgy of the Theatre of the Absurd. Culturology and Social Communications: Innovative Development Strategies*, 2, 16–18 [in Ukrainian].

6. Liubchenko, O. O. (2023). The Concept of "Theatre of the Absurd": Peculiarities, Paradoxes, Philosophy. *Culturology and Social Communications: Innovative Development Strategies*, 190–198 [in Ukrainian].

7. Martyniuk, V. (2009). The Principle of Absurd in Discourse of Absurd. *Paradigm*, 4, 210–224 [in Ukrainian].

8. Shevchenko, Yu. (2023). Existentialism — the Basis of Non-Realistic Drama. *Culture and Information Society of the 21st Century*, 2, 55–56 [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 05.04.2024
Отримано після доопрацювання 03.05.2024
Прийнято до друку 10.05.2024*